2.10.2025

Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

ASIA: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 pääluokka 30

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC kiittää lausuntomahdollisuudesta koskien vuoden 2026 talousarviota ja toteaa seuraavaa:

- Valtiontalouden kehyksien osalta SLC pitää perusteltuna hallituksen esittämiä taloudellisia linjauksia, jossa tasapainotetaan valtion menoja ja tuloja.

- Talousarviossa todetaan, että kotimainen maataloustuotanto on ruokajärjestelmän perusta. Suomen ruokajärjestelmä perustuu kotimaiselle maataloustuotannolle, jonka merkitys on entisestään korostunut viimeaikaisten kriisien yhteydessä. SLC pitää hyvänä, että pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti laaditaan suomalaisen ruuan tuotannon pitkän aikavälin strategia ja elintarvikevientiä lisäävä ruoka-alan kasvuohjelma, jotka muodostavat Kestävä ja kannattava ruokajärjestelmä -kokonaisuuden. Strategiatyössä luodaan visio siitä, millainen ruokajärjestelmä Suomessa on vuonna 2040, mitä toimenpiteitä sen saavuttamiseksi tarvitaan ja millaisiin muutoksiin on syytä varautua.

- Talousarviossa todetaan myös, että tuotannon jatkuvuuden turvaaminen edellyttää tuotannon kannattavuuden parantumista nykytilanteesta. Pitkäjänteinen kannattavuuden turvaaminen edellyttää sitä, että markkinatuottojen osuus viljelijöiden kokonaistuloista olisi nykyistä suurempi. SLC:n mielestä tämä edellyttää, että hallituksen on nyt ripeästi toimittava hallitusohjelman mukaisesti ja vietävä eteenpäin keskeisiä markkinalakeja, eli kilpailulakia, elintarvikemarkkinalakia ja hankintalakia.

- Elintarvikemarkkinavaltuutetun (ETMV) toimiston resurssit on varmistettava vähintään nykyiselle tasolle. Elintarvikemarkkinalakia on uudistettu useamman kerran viimeisten vuosien aikana ja myös tällä hetkellä hallitus valmistelee seuraavaa uudistusta. Elintarvikemarkkinavaltuutetun henkilöstövahvuus on nykyisellään 6 htv:ta ja valtuutetun lakisääteisten tehtävien turvaamiseksi resursointia tulisi lisätä.

- SLC ehdotta myös, että lainsäädäntöä tarkistetaan ja lannoitteiden kadmiumrajoja nostetaan eurooppalaiselle tasolle. Kadmiumrajan muuttaminen parantaa kilpailukykyisten lannoitteiden saatavuutta.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

- Toinen tärkeä toimenpide maatalouden kilpailukyvyn vahvistamiseksi on hyväksyttyjen kasvinsuojeluaineiden saatavuuden parantamista suomalaisille tuottajille. SLC on yhdessä muiden alan toimijoiden kanssa jo pitkään vaatinut sujuvampaa hyväksymismenettelyä Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa (Tukes), jossa uusien aineiden käsittelyaika voi venyä jopa viiteen vuoteen, vaikka laki edellyttää 120 päivän käsittelyaikaa. SLC ehdottaa tilanteen parantamiseksi seuraavia toimenpiteitä 1) Tukeksen tulisi pitää jatkuvasti saatavilla päivitettyä listaa haetuista myyntiluvista, sekä kasvinsuojeluaineiden arvioidusta käsittelyajasta. 2) Tukesin pitäisi hyödyntää pohjoisella vyöhykkeellä tehtyä arviointityötä täysimääräisesti. Kun tätä ei tänä päivän tehdä se johtaa päällekkäiseen riskinarviointityöhön, mikä luonnollisesti vie aikaa ja rahaa.

- Viime vuosien merkittävistä budjettileikkauksista huolimatta Ruokavirasto on pystynyt aikaistamaan maataloustukien tavoitteellista maksuaikataulua.
  Tämä on myönteistä ja osoittaa, että Ruokavirastolla on kyky priorisoida ja parantaa toimintatapojaan tiukemmista taloudellisista resursseista huolimatta. SLC haluaa siksi nostaa esiin erityisesti kaksi aluetta, joilla olemme huolissamme Ruokaviraston resursseista. Nämä koskevat elintarvikeviennin tukitoimintoihin sekä kasvin- ja eläinten terveyteen ennalta ehkäisevään toimintaan. Ensimmäinen mainittu vaikuttaa suoraan Suomen elintarviketeollisuuden vientimahdollisuuksiin ja toinen esitetty kohta voi aiheuttaa pahimmissa tilanteissa suuria menetyksiä erityskasvituotannolle ja kotieläintaloudelle. Näille alueille tulisi talousarviossa kohdistaa lisäresursseja. Tämän lisäksi SLC ehdottaa, että Ruokaviraston toiminnasta laadittaisiin ulkopuolinen selvitys, jossa käydään läpi ne toimenpiteet, joiden kautta voidaan tehostaa toimintaa.

- Viimeiset kriisivuodet ovat tuoneet vahvasti esille maatalousneuvonnan merkityksen. Talousarvioesityksessä on merkittäviä säästöjä, joka sisältää sekä kertaluontoisten lisäyksien poistot että toimintamenosäästöt. SLC haluaa korostaa, että neuvonnalle pitäisi kohdentaa riittävästi varoja.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Mats Nylund, puheenjohtaja

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0